

Regionkontoret, RF- och RS-sekretariat
Fredrik Alm
Telefon: +4621176401
Epost: fredrik.alm@regionvastmanland.se

Regeringskansliet Finansdepartementet

Sverige

YTTRANDE ÖVER REMISS AV SOU, STATEN OCH KOMMUNSEKTORN – SAMVERKAN, SJÄLVSTYRELSE, STYRNING (SOU 2024:43)

Region Västmanland har av Regeringskansliet Finansdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på utredningen "Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43). Region Västmanland ställer sig i huvudsak bakom Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) yttrande dnr SKR2024/01498. Vi har valt att fokusera vårt yttrande på de delar där vi har tillägg eller kommentarer till förslagen.

11.10 Länsstyrelsernas roll i samverkan

Utredningens förslag: Inom varje länsstyrelse ska det finnas ett organ som benämns det regionala kommunrådet. Rådet ska vara ett organ för samverkan och informationsutbyte. Det regionala kommunrådet ska bestå av landshövdingen som ordförande och representanter för kommunerna och regionen i länet. Ledamöterna i det regionala kommunrådet ska utses av landshövdingen.

Region Västmanland motsätter sig ett inrättande av regionala kommunråd under ledning av länsstyrelsen. Varje landshövding har redan idag möjlighet att inom ramen för sitt mandat skapa de dialogtytor som behövs. En sådan tvingande bestämmelse riskerar att undergräva regionernas regionala utvecklingsansvar och bidra till en ökad otydlighet vad gäller roller och mandat i det regionala utvecklingsarbetet.

12.3.1 Regionalisering av Socialstyrelsen – ett sätt för staten att bättre kunna samverka med och stödja regionerna

Utredningens förslag: Regeringen bör uppdra åt Socialstyrelsen att utreda bildandet av en regional organisation för myndigheten. En regional närvaro i landets sex samverkansregioner skulle förbättra Socialstyrelsens och statens möjligheter till samverkan direkt med kommuner och regioner.

Region Västmanland är positiva till ökad samverkan men är tveksamma till den föreslagna förändringen då syftet förefaller vara ökad statlig styrning av hälso- och sjukvården snarare än en förbättring av möjligheterna till samverkan.

12.3.2 Utvecklad samverkan mellan staten och regionerna genom samverkansregionerna

Utredningens förslag: Krav införs i hälso- och sjukvårdslagen på att de regioner som ingår i en samverkansregion ska samverka i en gemensam nämnd eller genom ett kommunalförbund. Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Region Västmanland avstyrker förslaget att regionerna i en samverkansregion ska ha skyldighet att bilda en gemensam nämnd eller ett kommunalförbund för samverkan med staten. En utgångspunkt för kommunal självstyrelse är att beslut fattas så nära verksamhet och medborgare som möjligt. Det föreslagna ingreppet i regionernas organisationsfrihet bedöms omotiverat och står inte i proportion till ändamålet. Vi är även mycket tveksamma till om kommunalförbund, det vill säga en annan juridisk person, kan uppnå de syften som utredningens förslag eftersträvar.

12.4.3 Handlingsoffentlighet bör gälla hos SKR men den närmare regleringen behöver utredas

Utredningens förslag: Införande av handlingsoffentlighet i SKR:s verksamhet bör utredas i särskild ordning.

Region Västmanland förordar inte specialregleringar för enskilda ideella föreningar eller medlemsorganisationer.

13.7 En formaliserad ordning för överläggningar bör införas

Utredningens förslag: Regeringens överläggningar med kommunsektorn ska formaliseras. Den formaliserade ordningen ska bestå av regelbundna sammanträden med företrädare för kommunsektorn. En lag om regeringens överläggningar med kommuner och regioner ska införas. Lagen ska innehålla grundläggande bestämmelser om överläggningarna och om en redovisningsskyldighet inför riksdagen. Lagen ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Region Västmanland tillstyrker förslaget.

15.10.1 De formella kraven för deltagande på distans bör ändras

Utredningens förslag: Deltagande på distans ska ske genom ljud och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att ordföranden kan säkerställa vem som deltar i sammanträdet och att den som deltar i sammanträdet kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena.

Region Västmanland tillstyrker och välkomnar de föreslagna förändringarna, vilket innebär förenklad hantering och modernisering. Vi föreslår även att ordförande ges möjlighet att leda så kallade hybridsammanträden på distans vid nämndsammanträden där ledamöter både deltar på gemensam fysisk plats och digitalt. Alternativt föreslår vi att ordförande kan delta digitalt och att vice ordförande kan leda sammanträdet från gemensam fysisk plats.

15.10.2 Fullmäktiges presidium ska inte kunna delta på distans

Utredningens förslag: Fullmäktiges presidium får inte delta på distans vid fullmäktiges sammanträden.

Region Västmanland tillstyrker förslaget.

15.10.3 Fullmäktigebeslut om nämndsammanträden på distans

Utredningens förslag: Fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning samtliga ledamöter i en nämnd får eller ska delta på distans.

Region Västmanland tillstyrker förslaget.

15.10.4 Ikraftträdande

Utredningens förslag: De föreslagna ändringarna om deltagande på distans i kommunallagen ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Region Västmanland tillstyrker förslaget, men av praktiska skäl bör även 2026-10-15 alternativt 2027-01-01 övervägas som datum för ikraftträdande.

För Regionstyrelsen

Mikael Andersson Elfgren
Ordförande
Regionstyrelsen

Maria Linder
Regiondirektör